

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/32/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123012026
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Janík
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123012026.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. marca 2024 prejednal sťažnosť prokurátorky Okresnej prokuratúry Trenčín v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C. D. E., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ilava, ktorú podala proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 74Pp/58/2023 zo dňa 31.01.2024 a takto jednomyseľne

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu a podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 415 ods. 1 Tr. por. sa návrh odsúdeného A. B. o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/19/2022 zo dňa 24.11.2022 zamieta.

odôvodnenie:

Trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/19/2022 zo dňa 24.11.2022 bol A. B. odsúdený pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 rok so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 74Pp/58/2023 zo dňa 31.01.2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bolo rozhodnuté nasledovne (citácia):

Podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona v spojení s § 415 ods. 1 Tr. poriadku sa odsúdený A. B., nar. XX.XX.XXXX, podmienene prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/19/2022 zo dňa 24.11.2022.

Podľa § 68 ods. 1 Tr. zákona sa odsúdenému určuje skúšobná doba v trvaní 2 (dva) roky a súčasne sa nariaďuje probačný dohľad nad odsúdeným v trvaní 2 (dva) roky a zároveň sa odsúdenému ukladá na čas probačného dohľadu povinnosť, a to
- podľa § 51 ods. 4 písm. k) Tr. zákona príkaz zamestnať sa alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote prokurátorka sťažnosť, zahlásiac ju do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení.

V písomných dôvodoch sťažnosti poukázala na to, že samosudkyňa súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia síce u odsúdeného konštatovala a aj odôvodnila splnenie formálnych i materiálnych podmienok pre podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, avšak dôvodom podania sťažnosti je to, že u odsúdeného nebola splnená materiálna podmienka pre podmienene prepustenie spočívajúca vo vedení riadneho života v budúcnosti. Z hodnotenia ústavu na výkon trestu nevyplývajú odporúčania o prepustení odsúdeného na slobodu. Za podstatné skutočnosti vylučujúce možnosť podmienene prepustenia u odsúdeného považuje jeho nezáujem o pracovné zaradenie,

ďalej nedostatočne stabilnú sociálnu a rodinnú situáciu a tiež absenciu v iniciatíve konania odsúdeného vedúcu k podaniu žiadosti o vykonávanie zrážok vzhľadom na neplnenie si vyživovacej povinnosti voči jeho synovi. Z hľadiska posúdenia pracovnej spôsobilosti u odsúdeného nebolo doposiaľ osobitne významným spôsobom poukázané, že odsúdený nie je spôsobilý vykonávať prácu, ako ani neboli zistené iné prekážky na strane ústavu na výkon trestu. Uvedené závažné nedostatky nemožno vyvážiť ani skutočnosťou, že odsúdený sa doposiaľ aktívnym spôsobom zúčastňoval na aktivitách ústavu (besedy, kvízy a pod). Uvedené skutočnosti poskytujú obraz o odsúdenom, že proces jeho nápravy nebol v žiadnom prípade ukončený a je potrebný ďalší výkon trestu odňatia slobody a splnenie stanoveného programu zaobchádzania, aby sa obdobnej trestnej činnosti v budúcnosti nedopúšťal a uvedomil si, že je povinný sa o svojho syna starať, resp. zabezpečiť prostriedky na jeho výživu. Taktiež za nemenej dôležitú možno považovať aj skutočnosť, že odsúdený bol doposiaľ štyrikrát uznaný vinným a bol potrestaný aj za obdobnú trestnú činnosť (trestný čin zanedbania povinnej výživy), pričom s poukazom na aktuálne vykonávaný trest odňatia slobody predošlé odsúdenia nevedli k jeho náprave a k vytvoreniu zázemia na riadne plnenie vyživovacej povinnosti. Uvedené skutočnosti sú taktiež posilnené aj okolnosťou, že konanie odsúdeného má povahu recidívy, ktorú je možné dôvodne v budúcnosti aj naďalej predpokladať, a to najmä tým, že odsúdený pri zachovaní doterajších postojov (ktoré sa doposiaľ vykonaným trestom nezmenili) nebude viesť riadny život, t.j. výživné na dieťa nebude uhrádzať aj naďalej, a preto vykonanie zvyšku trestu odňatia slobody je nevyhnutné na dosiahnutie účelu nápravy odsúdeného, ako aj ochrany spoločnosti pred ďalším páchaním trestnej činnosti. Uvedený spôsob života odsúdeného tak nedáva prakticky žiadnu záruku toho, že jeho prípadným podmieneným prepustením, ktoré je možnosťou (odmenou) a nie povinnosťou (takejto žiadosti vyhovieť), by viedol riadny život. Vzhľadom k tomu navrhla, aby krajský súd napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušil a aby sám návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody ako nedôvodný zamietol.

K sťažnosti prokurátorky sa písomne vyjadril odsúdený. Uviedol, že hodnotenie ústavu na výkon trestu nie je pre súd záväzné, ide iba o informáciu, ako sa odsúdený správa vo výkone trestu odňatia slobody. Poukázal na to, že je vo výkone trestu odňatia slobody krátko, a preto nie je ešte možné ciele programu zaobchádzania hodnotiť. K nezájmu o prácu uviedol, že vo výkone trestu odňatia slobody je krátko, ale pracovné návyky má z minulosti, keďže dlhé roky pracoval. Taktiež mu v práci bránia aj zdravotné dôvody. Nedoplatky na výživnom uhradil pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody a výživné posielal trvalým príkazom. Uviedol, že v minulosti bol viackrát trestaný za neplatenie výživného, naposledy to však bolo pred desiatimi rokmi. Jeho cieľom je opatrovať chorú matku, pričom nariadený probačný dohľad je dostatočnou zárukou, že sa už trestnej činnosti nedopustí. Preto považoval napadnuté uznesenie za správne a navrhol sťažnosť prokurátorky ako nedôvodnú zamietnuť.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na verejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť prokurátorky je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, na vykonanie ktoré mal splnené všetky zákonné podmienky. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.. Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený v prvom rade spĺňa formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaného trestu odňatia slobody (vykonal už viac ako polovicu z výmery uloženého trestu odňatia slobody).

Krajský súd sa stotožnil aj s tým záverom, že odsúdený spĺňa aj prvú materiálnu podmienku spočívajúca v jeho správaní sa vo výkone trestu odňatia slobody a plnení povinností spôsobom preukazujúcim jeho polepšenie.

Krajský súd mal však už odlišný názor na splnenie druhej materiálnej podmienky spočívajúcej v očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

K tomu krajský súd uvádza, že splnenie najmä tejto (druhej materiálnej) podmienky je predmetom dokazovania na verejnom zasadnutí a v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. preto majú konajúce sudy hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, ktoré je založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, a to jednotlivo i v ich súhrne.

Krajský súd považuje ďalej za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

Krajský súd k tomu ďalej len pripomína, že zmyslom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, bol páchatel' automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

V tejto súvislosti krajský súd navyše dodáva, že pri posudzovaní druhej materiálnej podmienky je možné prihliadať na zahladené odsúdenia. Totiž zahladenie odsúdenia nebráni tomu, aby pri hodnotení osoby odsúdeného bolo prizierané na skutočnosť, že sa dopustil porušenia právneho poriadku a aby z toho boli vyvodené príslušné závery z hľadiska vzťahu odsúdeného k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, resp. predpokladu vedenia riadneho života po výkone trestu. Zahladením odsúdenia (alebo zákonnou fikciou neodsúdenia) zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, nie však aj samotná skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin a bol zaň právoplatne odsúdený (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Urtos/1/2019 zo dňa 05.06.2019).

Krajský súd na zvýraznenie rozdielu hodnotenia druhej materiálnej podmienky oproti názoru súdu prvého stupňa uvádza, že vedenie riadneho života nie je možné u odsúdeného predpokladať v prípade jeho prepustenia na slobodu aj preto, že odsúdený má preukázateľne výrazné sklony k páchaniu trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák., ktoré vyplývajú z odpisu registra trestov, kedy už bol opakovane odsúdený za spáchanie tejto trestnej činnosti (celkovo bol od roku 2012 súdne trestaný 4-krát a vždy za tento trestný čin). Osobitne možno poukázať ďalej na skutočnosť, že odsúdenému bol v minulosti uložený dvakrát aj nepodmiennečný trest odňatia slobody za tento trestný čin, z výkonu ktorých bol podmiennečne prepustený, z čoho potom vyplýva aj to, že ani po „skrátení“ trestov odňatia slobody v podobe jeho skoršieho podmiennečného prepustenia z ich výkonov nevyužil šancu preukázať zmenu svojho správania a vedenia už len riadneho života na slobode bez páchania ďalšej trestnej činnosti. V súčasnosti teda odsúdený vykonáva trest odňatia slobody za už štvrté odsúdenie pre tú istú trestnú činnosť, z čoho vyplýva ďalší podstatný záver, že doposiaľ uložené a vykonané tresty, najmä potom tie nepodmiennečné, dostatočným spôsobom nevedli k zmene jeho postoja na páchanie tejto trestnej

činnosti. Odsúdený je špeciálnym recidivistom vo vzťahu k páchaniu trestného činu zanedbania povinnej výživy.

Osobitne v neprospech odsúdeného čo do zvýšeného rizika jeho recidívy po jeho prepustení na slobodu vyznieva aj fakt, že napriek neexistencii závažných prekážok doteraz nemá skutočný záujem vykonávať zárobkovú činnosť v ústave na výkon trestu (o toto neprejavil záujem). Hoci odsúdený poukazuje na svoj zlý zdravotný stav, v hodnotení ústavu na výkon trestu nie je uvedený, že by zdravotný stav odsúdenému bránil zaradeniu do práce. Naopak sa v hodnotení ústavu na výkon trestu konštatuje, že do pracovného procesu nebol zaradený, pretože neprejavuje o pracovné zaradenie záujem. Žiadosť o vykonanie zrážok na dieťa podľa oboznámeného hodnotenia ústavu na výkon trestu neodoslal, avšak ani v ústave neuviedol, že by platil výživné na svoje dieťa iným spôsobom.

Odsúdený spôsobom svojho predchádzajúceho života podľa názoru krajského súdu preukázal, že „len hrozba“ výkonu trestu odňatia slobody skutočne nepostačuje na splnenie zákonom predpokladaného účelu trestu a je potrebné na neho pôsobiť práve výkonom trestu odňatia slobody v celej uloženej výmere, pretože odsúdený zjavne na slobode nie je schopný viesť riadny život. Krajský súd sa preto nestotožnil so záverom ústavu na výkon trestu, že u odsúdeného je priaznivá resocializačná prognóza a nízke riziko recidívy trestnej činnosti.

Predchádzajúci spôsob života odsúdeného nedáva pre krajský súd dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie sa už nebude opakovať. Napokon ani ústav na výkon trestu neodporučil odsúdeného podmiennečne prepustiť.

Taktiež bolo potrebné v neprospech odsúdeného prihliadnúť aj k tomu, že aktuálny trest odňatia slobody vykonáva v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Záverom krajský súd uvádza, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby ho odsúdený aj v celosti vykonal (keďže predpokladaný koniec má mať už dňa 03.07.2024).

Z vyššie uvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, že napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že návrh odsúdeného o podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.